

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 16.7.2012
COM(2012) 389 final

2012/0189 (NLE)

Aanbeveling voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot verlening van een machtiging om onderhandelingen te openen over aanpassing van gesloten of ondertekende overeenkomsten (bedoeld in de bijlage) van de Europese Unie, of de Europese Unie en haar lidstaten, met een of meer derde landen of internationale organisaties, in verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië.

TOELICHTING

1. Het Verdrag betreffende de toetreding van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie¹ is ondertekend op 9 december 2011.
2. Overeenkomstig artikel 6 van de Toetredingsakte heeft Kroatië zich ertoe verbonden toe te treden tot de door de huidige lidstaten en de Unie met een of meer derde landen of met een internationale organisatie gesloten of ondertekende overeenkomsten. Volgens dezelfde bepaling moet de toetreding van Kroatië tot dergelijke overeenkomsten worden geregeld door sluiting van een protocol bij die overeenkomsten door de Raad, handelend met eenparigheid van stemmen namens de lidstaten, en het (de) betrokken derde land(en) of internationale organisatie. De Commissie voert de onderhandelingen over deze protocollen² op basis van door de Raad met eenparigheid van stemmen goedgekeurde onderhandelingsrichtsnoeren en in overleg met een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten. De protocollen worden gesloten door de Raad.
3. De Commissie moet daartoe bij de Raad een aanbeveling indienen ter vaststelling van een besluit waarbij de Commissie wordt gemachtigd onderhandelingen te openen over de aanpassing van gesloten of ondertekende overeenkomsten (bedoeld in de bijlage bij de ontwerp-aanbeveling) van de Europese Unie of de Europese Unie en haar lidstaten, met een of meer derde landen of internationale organisaties, in verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië. De Commissie wordt gemachtigd om namens de Europese Unie en haar lidstaten, met inbegrip van de Republiek Kroatië – onder voorbehoud van de inwerkingtreding van het Toetredingsverdrag – over deze aanpassingen te onderhandelen.
4. In verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië is het eveneens noodzakelijk te onderhandelen over de wijziging van bepaalde gesloten of ondertekende preferentiële overeenkomsten van de Europese Unie of de Europese Unie en haar lidstaten, met een of meer derde landen of internationale organisaties.
5. Bijlage 1 bij de onderhandelingsrichtsnoeren die aan het ontwerpbesluit van de Raad zijn gehecht, bevat een niet-limitatieve lijst van door de Europese Unie of door de Europese Unie en haar lidstaten met derde landen gesloten of ondertekende overeenkomsten die in verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië mogelijk aanpassing behoeven.
6. Bijlage 2 bij de onderhandelingsrichtsnoeren bevat een indicatieve lijst van “sectorale” overeenkomsten die mogelijk eveneens aanpassing behoeven in verband met uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië.
7. Bijlage 3 bij de onderhandelingsrichtsnoeren bevat een indicatieve lijst van handelsovereenkomsten van de Europese Unie met derde landen en internationale organisaties die voor 1 juli 2013, de verwachte toetredingsdatum van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie, kunnen worden ondertekend. Deze overeenkomsten

---

¹ PB L 112 van 24.4.2012, blz. 10.

² Tenzij het overeenkomsten betreft die uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking hebben op het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.

moeten na ondertekening eveneens worden aangepast in verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië.

8. Bij enkele van de in de bijlage vermelde overeenkomsten worden institutionele organen ingesteld ter aanpassing van besluiten die voor alle partijen bij die overeenkomsten bindend zijn. Het door de Raad te verlenen mandaat dient eveneens op deze besluiten betrekking te hebben.

De Commissie beveelt de Raad derhalve aan:

- het aangehechte besluit vast te stellen waarbij machtiging wordt verleend om onderhandelingen te openen over de aanpassing van bovengenoemde gesloten of ondertekende overeenkomsten van de Europese Unie of de Europese Unie en haar lidstaten, met een of meer derde landen of internationale organisaties, in verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië;
- de aan dat besluit gehechte onderhandelingsrichtsnoeren uit te vaardigen;
- een speciaal comité aan te wijzen in overleg waarmee de onderhandelingen moeten worden gevoerd.

Aanbeveling voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot verlening van een machtiging om onderhandelingen te openen over aanpassing van gesloten of ondertekende overeenkomsten (bedoeld in de bijlage) van de Europese Unie, of de Europese Unie en haar lidstaten, met een of meer derde landen of internationale organisaties, in verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië.

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 218, leden 3 en 4,

Gezien het Verdrag tussen het Koninkrijk België, de Republiek Bulgarije, de Tsjechische Republiek, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Republiek Estland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, het Groothertogdom Luxemburg, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Republiek Polen, de Portugese Republiek, Roemenië, de Republiek Slovenië, de Slowaakse Republiek, de Republiek Finland, het Koninkrijk Zweden, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (lidstaten van de Europese Unie) en de Republiek Kroatië betreffende de toetreding van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie³, ondertekend op 9 december 2011, en met name artikel 3, lid 4,

Gezien de Akte betreffende de voorwaarden voor de toetreding van de Republiek Kroatië en de aanpassing van het Verdrag betreffende de Europese Unie, het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie⁴, en met name artikel 6, lid 2, tweede alinea,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Overwegende dat onderhandelingen dienen te worden geopend over aanpassing van de gesloten of ondertekende overeenkomsten van de Europese Unie of de Europese Unie en haar lidstaten, met een of meer derde landen of internationale organisaties, in verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië,

---

³ PB L xxx van xx.xx.xxxx, blz. x.

⁴ PB L xxx van xx.xx.xxxx, blz. x.

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De Commissie wordt gemachtigd namens de Europese Unie of de Europese Unie en haar lidstaten, met inbegrip van de Republiek Kroatië – onder voorbehoud van de inwerkingtreding van het Toetredingsverdrag – te onderhandelen over wijziging van de gesloten of ondertekende overeenkomsten van de Europese Gemeenschap of de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, met een of meer derde landen of internationale organisaties, in verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië.

Artikel 2

De richtsnoeren voor de onderhandelingen zijn opgenomen in de bijlage. Een indicatieve lijst van de aan te passen overeenkomsten is opgenomen in de bijlage bij deze richtsnoeren.

Artikel 3

De onderhandelingen worden gevoerd in overleg met het speciale comité [naam van het speciale comité in te voegen door de Raad].

Artikel 4

Dit besluit is gericht tot de Commissie.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter

BIJLAGE

RICHTSNOEREN VOOR DE ONDERHANDELINGEN NAMENS DE EUROPESE UNIE, OF DE EUROPESE UNIE EN HAAR LIDSTATEN, OVER DE AANPASSING VAN GESLOTEN OF ONDERTEKENDE OVEREENKOMSTEN VAN DE EUROPESE UNIE, OF DE EUROPESE UNIE EN HAAR LIDSTATEN, MET EEN OF MEER DERDE LANDEN OF INTERNATIONALE ORGANISATIES

De bijlagen 1 tot en met 3 bij deze onderhandelingsrichtsnoeren bevatten een indicatieve lijst van de aan te passen overeenkomsten in verband met de uitbreiding van de Europese Unie met de Republiek Kroatië.

Over deze overeenkomsten en eventuele toekomstige soortgelijke overeenkomsten die voorafgaande aan de toetreding in werking treden, dienen onderhandelingen te worden gevoerd over protocollen die, waar van toepassing, voorzien in de noodzakelijke aanpassingen in verband met de toetreding van een nieuwe partij bij de overeenkomsten (de Republiek Kroatië).

Verder moeten eventueel bestaande handelsconcessies worden herzien om rekening te houden met enerzijds de traditionele handel en anderzijds de bestaande concessies tussen partners uit derde landen en Kroatië, met als doel deze traditionele handel ten minste in stand te houden.

In wezen dienen deze overeenkomsten zodanig te worden aangepast dat de Republiek Kroatië wordt toegevoegd aan de lijst van de betrokken partijen en/of dat de inhoud van iedere overeenkomst in verband met de toetreding van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie wordt aangepast.

De protocollen dienen een bepaling te bevatten dat de overeenkomsten worden gewijzigd onder voorbehoud van de inwerkingtreding van het Toetredingsverdrag van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie, naar verwachting op 1 juli 2013.

De onderhandelingen dienen zo spoedig mogelijk te worden afgerond, zodat de protocollen op de datum van de toetreding van Kroatië en onder voorbehoud van die toetreding in werking kunnen treden. Voor het geval dat de protocollen niet op de datum van de toetreding tot de Europese Unie in werking kunnen treden, dient in een voorlopige toepassing te worden voorzien, met inachtneming van de respectieve procedures in de Europese Unie en in de betrokken derde landen.

BIJLAGE 1 bij de onderhandelingsrichtsnoeren

Handels-, associatie, kader-, partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten

Chronologisch overzicht

	Citeertitel	Soort	Datum van onder-tekening
1	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Irak, anderzijds (*)	Bilateraal	11.5.2012
2	Memorandum van samenwerking tussen de Europese Unie en de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie tot vaststelling van een kader voor versterkte samenwerking (*)	Bilateraal	29.3.2012
3	Vrijhandelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Korea, anderzijds (*)	Bilateraal	6.10.2010
4	Overeenkomst tot tweede wijziging van de Partnerschapsovereenkomst tussen de leden van de groep van staten in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds, ondertekend te Cotonou op 23 juni 2000 en voor de eerste maal gewijzigd te Luxemburg op 25 juni 2005 (*)	Multilateraal	22.6.2010
5	Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Korea, anderzijds (*)	Bilateraal	10.5.2010
6	Kaderovereenkomst inzake een breed partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Indonesië, anderzijds (*)	Bilateraal	9.11.2009

7	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Zuid-Afrika, anderzijds, tot wijziging van de Overeenkomst inzake handel, ontwikkeling en samenwerking (*)	Bilateraal	11.9.2009
8	Tussentijdse overeenkomst tot vaststelling van een kader voor een economische partnerschapsovereenkomst tussen staten in oostelijk en zuidelijk Afrika, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds	Multilateraal	29.8.2009
9	Tussentijdse partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de staten in de Stille Oceaan, anderzijds	Multilateraal	30.7.2009
10	Tussentijdse overeenkomst tot vaststelling van een kader voor een economische partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de SADC-EPO-staten, anderzijds (*)	Multilateraal	4.6.2009
11	Tijdelijke economische partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en Centraal-Afrika, anderzijds (*)	Bilateraal	15.1.2009
12	Tijdelijke economische partnerschapsovereenkomst tussen Ivoorkust, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds (*)	Bilateraal	26.11.2008
13	Economische partnerschapsovereenkomst tussen de Cariforum-staten, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds (*)	Multilateraal	15.10.2008
14	Memorandum voor samenwerking tussen de Internationale	Bilateraal	17.9.2008

	Burgerluchtvaartorganisatie en de Europese Gemeenschap inzake veiligheidscontroles/-inspecties en aanverwante aangelegenheden		
15	Interimovereenkomst betreffende de handel en aanverwante zaken tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en Bosnië en Herzegovina, anderzijds	Bilateraal	16.6.2008
16	Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Bosnië en Herzegovina, anderzijds (*)	Bilateraal	16.6.2008
17	Interimovereenkomst betreffende de handel en aanverwante zaken tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Republiek Servië, anderzijds	Bilateraal	29.4.2008
18	Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Servië, anderzijds (*)	Bilateraal	29.4.2008
19	Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds	Bilateraal	15.10.2007
20	Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Albanië, anderzijds	Bilateraal	12.6.2006
21	Overeenkomst tot wijziging van de Partnerschapsovereenkomst tussen de leden van de groep van Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar	Multilateraal	22.12.2005

	lidstaten, anderzijds, ondertekend te Cotonou op 23 juni 2000		
22	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Tadzjikistan, anderzijds	Bilateraal	11.10.2004
23	Overeenkomst inzake politieke dialoog en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Andesgemeenschap en haar lidstaten, de Republiek Bolivia, de Republiek Colombia, de Republiek Ecuador, de Republiek Peru en de Bolivariaanse Republiek Venezuela, anderzijds (*)	Multilateraal	15.12.2003
24	Overeenkomst inzake politieke dialoog en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Costa Rica, de Republiek El Salvador, de Republiek Guatemala, de Republiek Honduras, de Republiek Nicaragua en de Republiek Panama anderzijds (*)	Multilateraal	15.12.2003
25	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Canada inzake de handel in wijnen en gedistilleerde dranken	Bilateraal	16.9.2003
26	Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Chili, anderzijds	Bilateraal	18.11.2002
27	Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Libanon, anderzijds	Bilateraal	17.6.2002
28	Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand	Bilateraal	22.4.2002

	wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Democratische Volksrepubliek Algerije, anderzijds		
29	Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Arabische Republiek Egypte, anderzijds	Bilateraal	25.6.2001
30	Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, anderzijds	Bilateraal	9.4.2001
31	Partnerschapsovereenkomst tussen de leden van de groep van Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds, ondertekend te Cotonou op 23 juni 2000	Multilateraal	23.6.2000
32	Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Volksrepubliek Bangladesh inzake partnerschap en ontwikkeling	Bilateraal	22.5.2000
33	Overeenkomst inzake handel, ontwikkeling en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Zuid-Afrika, anderzijds	Bilateraal	11.10.1999
34	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Turkmenistan, anderzijds (*)	Bilateraal	25.5.1998
35	Overeenkomst inzake economisch partnerschap, politieke coördinatie en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Mexicaanse Staten, anderzijds	Bilateraal	08.12.1997

36	Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Jemen	Bilateraal	25.11.1997
37	Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië, anderzijds	Bilateraal	24.11.1997
38	Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Cambodja	Bilateraal	29.4.1997
39	Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Democratische Volksrepubliek Laos	Bilateraal	29.4.1997
40	Euro-mediterrane interim-associatieovereenkomst voor handel en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) ten behoeve van de Palestijnse Autoriteit van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook, anderzijds	Bilateraal	24.2.1997
41	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de regering van Denemarken en de landsregering van de Faeröer, anderzijds	Bilateraal	6.12.1996
42	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Oezbekistan, anderzijds	Bilateraal	21.6.1996
43	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds	Bilateraal	22.4.1996

44	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds	Bilateraal	22.4.1996
45	Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds	Bilateraal	26.2.1996
46	Interregionale kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Mercado Común del Sur en zijn deelnemende Staten, anderzijds – Gezamenlijke verklaring betreffende de politieke dialoog tussen de Europese Unie en Mercosur	Multilateraal	15.12.1995
47	Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Staat Israël, anderzijds	Bilateraal	20.11.1995
48	Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Tunesië, anderzijds	Bilateraal	17.5.1995
49	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Wit-Rusland, anderzijds (*)	Bilateraal	6.3.1995
50	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kirgizië, anderzijds	Bilateraal	9.2.1995

51	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds	Bilateraal	23.1.1995
52	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds	Bilateraal	28.11.1994
53	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Russische Federatie, anderzijds	Bilateraal	24.6.1994
54	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds	Bilateraal	14.6.1994
55	Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek India inzake partnerschap en ontwikkeling	Bilateraal	20.12.1993
56	Overeenkomst inzake commerciële en economische samenwerking tussen de Europese Economische Gemeenschap en Mongolië	Bilateraal	16.6.1992
57	Overeenkomst in de vorm van een briefwisseling tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Vorstendom Andorra – Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Vorstendom Andorra	Multilateraal	28.6.1990
58	Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap, enerzijds, en de landen die partij zijn bij het Handvest van de Raad voor Samenwerking van de Arabisch Golfstaten (de Verenigde Arabische Emiraten, Bahrein, Saoedi-Arabië, Oman,	Multilateraal	15.6.1988

	Katar, Koeweit), anderzijds		
59	Overeenkomst voor handel en economische samenwerking tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Volksrepubliek China	Bilateraal	21.5.1985
60	Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en Indonesië, Maleisië, de Filipijnen, Singapore en Thailand, lidstaten van de Association of South-East Asian Nations	Multilateraal	7.3.1980
61	Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en België, Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland en het Verenigd Koninkrijk, Lid-Staten van deze Gemeenschap (Lid-Staten), enerzijds en de Internationale Ontwikkelingsassociatie (Associatie) anderzijds	Multilateraal	2.5.1978
62	Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Arabische Republiek Syrië	Bilateraal	18.1.1977
63	Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Noorwegen	Bilateraal	14.5.1973
64	Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek IJsland	Bilateraal	22.7.1972
65	Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat	Bilateraal	22.7.1972
66	Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Turkije	Bilateraal	12.9.1963

(*) Dit verdrag is nog niet in werking getreden.

BIJLAGE 2 bij de onderhandelingsrichtsnoeren

Gemengde sectorale overeenkomsten gesloten door de EU (voorheen de Europese Gemeenschap) en haar lidstaten

Chronologisch overzicht

	Citeertitel	Soort	Datum van ondertekening
1	Overeenkomst tussen de Europese Unie en de regering van de Republiek Indonesië inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten (*)	Bilateraal	29.6.2011
2	Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen ten eerste de Verenigde Staten van Amerika, ten tweede de Europese Unie en haar lidstaten, ten derde IJsland en ten vierde het Koninkrijk Noorwegen (*)	Multilateraal	21.6.2011
3	Aanvullende Overeenkomst tussen ten eerste de Europese Unie en haar lidstaten, ten tweede IJsland en ten derde het Koninkrijk Noorwegen met betrekking tot de toepassing van de Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen ten eerste de Verenigde Staten van Amerika, ten tweede de Europese Unie en haar lidstaten, ten derde IJsland en ten vierde het Koninkrijk Noorwegen (*)	Multilateraal	21.6.2011
4	Euro-mediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië, anderzijds (*)	Bilateraal	15.12.2010
5	Overeenkomst betreffende de totstandbrenging van een	Bilateraal	2.12.2010

	Europese gemeenschappelijke luchtvaartruimte tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds (*)		
6	Samenwerkingsovereenkomst inzake satellietnavigatie tussen de Europese Unie en haar lidstaten en het Koninkrijk Noorwegen (*)	Bilateraal	22.9.2010
7	Protocol tot wijziging van de luchtvervoersovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Staten van Amerika, anderzijds (*)	Bilateraal	24.6.2010
8	Luchtvervoersovereenkomst tussen Canada en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten (*)	Bilateraal	17.12.2009
9	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Nepal inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten (*)	Bilateraal	23.1.2009
10	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Staat Israël inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten	Bilateraal	9.12.2008
11	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van de Republiek India inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten	Bilateraal	28.9.2008
12	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Australië inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten	Bilateraal	29.4.2008
13	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië inzake bepaalde aspecten van	Bilateraal	25.2.2008

	luchtdiensten (*)		
14	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Arabische Emiraten inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten (*)	Bilateraal	30.11.2007
15	Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Staten van Amerika, anderzijds (*)	Bilateraal	30.4.2007
16	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Maleisië inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten	Bilateraal	22.3.2007
17	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten (*)	Bilateraal	12.12.2006
18	Samenwerkingsovereenkomst betreffende een civiel mondiaal satellietnavigatiesysteem (Civil Global Navigation Satellite System) (GNSS) tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten en het Koninkrijk Marokko (*)	Bilateraal	12.12.2006
19	Euro-mediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds (*)	Bilateraal	12.12.2006
20	Samenwerkingsovereenkomst betreffende een civiel mondiaal satellietnavigatiesysteem (Civil Global Navigation Satellite System) (GNSS) tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Korea, anderzijds (*)	Bilateraal	9.9.2006

21	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van de Republiek Singapore inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten (*)	Bilateraal	9.6.2006
22	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Oekraïne inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten	Bilateraal	1.12.2005
23	Samenwerkingsovereenkomst betreffende een civiel mondiaal satellietnavigatiesysteem (Civil Global Navigation Satellite System) (GNSS) tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten en Oekraïne (*)	Bilateraal	1.12.2005
24	Overeenkomst voor samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, ter bestrijding van fraude en andere illegale activiteiten die hun financiële belangen schaden (*)	Bilateraal	26.10.2004
25	Memorandum van Overeenstemming tussen de Europese Gemeenschap, het Koninkrijk België, de Tsjechische Republiek, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Republiek Estland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, het Groothertogdom Luxemburg, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Republiek Polen, de Portugese Republiek, de Republiek Slovenië, de Slowaakse Republiek, de Republiek Finland, het Koninkrijk Zweden, het	Bilateraal	26.10.2004

	Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, en de Zwitserse Bondsstaat		
26	Samenwerkingsovereenkomst betreffende een civiel globaal navigatiesatellietsysteem (Civil Global Navigation Satellite System) (GNSS) tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten en de Staat Israël (*)	Bilateraal	13.7.2004
27	Samenwerkingsovereenkomst betreffende een wereldwijd satelliet-navigatiesysteem (GNSS) – GALILEO tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Volksrepubliek China, anderzijds (*)	Bilateraal	30.10.2003
28	Overeenkomst tot wijziging van de Overeenkomst inzake zeevervoer tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de regering van de Volksrepubliek China, anderzijds	Bilateraal	6.12.2002
29	Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat over het luchtvervoer	Bilateraal	21.6.1999
30	Overeenkomst tussen het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, Ierland, de Italiaanse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en de Internationale Organisatie voor Atoomenergie ter uitvoering van artikel III, de leden 1 en 4, van het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens	Bilateraal	5.4.1973

(*) Dit verdrag is nog niet in werking getreden.

BIJLAGE 3 bij de onderhandelingsrichtsnoeren

Nog niet ondertekende overeenkomsten / lopende onderhandelingen

	Citeertitel	Soort overeenkomst
1	Overeenkomst betreffende de totstandbrenging van een gemeenschappelijke luchtvaartruimte tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds	Bilateraal
2	Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Arabische Republiek Egypte inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten	Bilateraal
3	Overeenkomst tussen de Europese Unie en de regering van de Republiek Turkije inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten	Bilateraal
4	Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Volksrepubliek China inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten	Bilateraal
5	Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Midden-Amerika, anderzijds	Multilateraal
6	Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Federale Republiek Brazilië, anderzijds	Bilateraal
7	Overeenkomst inzake de gemeenschappelijke luchtvaartruimte tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds	Bilateraal
8	Brede economische en handelsovereenkomst met Canada	Bilateraal
9	Europees-mediterrane luchtvaartovereenkomst tussen de Europese	Bilateraal

	Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Staat Israël, anderzijds	
10	Kaderovereenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek der Filipijnen, anderzijds	Bilateraal
11	Kaderovereenkomst inzake een breed partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Socialistische Republiek Vietnam, anderzijds	Bilateraal
12	Kaderovereenkomst inzake een breed partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds	Bilateraal
13	Kaderovereenkomst inzake handel met Libië	Bilateraal
14	Vrijhandelsakkoord met de Republiek India	Bilateraal
15	Vrijhandelsakkoord met Maleisië	Bilateraal
16	Vrijhandelsakkoord met Mercosur	Multilateraal
17	Vrijhandelsakkoord met de Republiek Singapore	Bilateraal
18	Tussentijdse economische partnerschapsovereenkomst met de Republiek Botswana, het Koninkrijk Lesotho, de Republiek Namibië, en het Koninkrijk Swaziland	Multilateraal
19	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst met Maleisië	Bilateraal
20	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst met de Republiek der Filipijnen	Bilateraal
21	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst met de Republiek Singapore	Bilateraal
22	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst met het Koninkrijk Thailand	Bilateraal

23	Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst met de Socialistische Republiek Vietnam	Bilateraal
24	Handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Colombia en de Republiek Peru, anderzijds	Multilateraal